Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

Zarafshon

2022-yil 18-avgust, payshanba,
95 (23.662)-son

1913-yil aprel oyidan chiqa boshlagan

www.zarnews.uz https:/www.facebook.com/zarnews.uz @zarnews_uz https:/twitter.com/zarnews_uz

КУН ҲИКМАТИ

Муаллимни қадрлаш — маърифатни, ўзликни қадрлаш

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА ЭЛ АЗИЗ, ИНСОН АЗИЗ!

**Erkinjon TURDIMOV,
Samarqand viloyati hokimi:**

– O‘qituvchi va murabbiylarni, ustozlarni e’zozlash, qadrlash har birimizning burchimiz. Bu hurmatimizni faqat so‘zda emas, amalda ko‘rsatishimiz lozim. Ayniqsa, bayram yoki tashvishli kunlarida ularni yo‘qlab, holidan xabar olsak, ularning ko‘nglini ko‘targan va bu orqali yosh avlodga ibrat ko‘rsatgan bo‘lamiz.

20 август - Тадбиркорлар куни

Тадбиркорлардан 940 га яқин мурожаат тушди

Жорий йил 22 август куни Президентимизнинг тадбиркорлар билан очиқ мулоқот ўтказиши белгиланган. Ушбу тадбирга тайёргарлик кўриш доирасида тадбиркорларнинг таклиф ва мурожаатларини қабул қилиш, уларни қийнаётган муаммоларни аниқлаш ва ечим топиш мақсадида 1094 қисқа рақамли Call-марказ ташкил қилинган.

Вилоят инвестиция ва ташқи савдо бошқармасида ҳам соҳага дахлдор бошқарма ва идораларнинг мутахассислари жалб этилган ҳолда штаб фаолият юритяпти. Ушбу штабда мурожаатлар тегишли равишда бошқарма ва маҳаллий ҳокимликларга йўналтирилмоқда.

- Жорий йилнинг 17 август санасигача вилоятимиздан 940 га яқин, шундан 787 та вилоят даражасидаги ва 151 та республика даражасидаги мурожаат бўлди, - дейди Президентнинг тадбиркорлар билан очиқ мулоқоти вилоят штаби аъзоси Али Раҳмонов. – Мурожаатларнинг 876 таси ўрганиб чиқилди, 61 таси ўрганиш жараёнида. Билдирилган мурожатлар таҳлил қилинганда, тижорат банклари бўйича 286 та, вилоят ташкилотларига 487 та, шаҳар-туман ҳокимликларига тегишли 162 та мурожаат келган. Мурожаатлар кўпроқ солиқ, прокуратура, қишлоқ хўжалиги, адлия, кадастр соҳаларида кузатилмоқда. Мурожаатлар асосан Ургут, Тойлоқ, Иштихон, Каттақўрғон, Оқдарё, Самарқанд туманларидан бўлмоқда.

Мурожаатларнинг 709 таси 1094 қисқа рақамли Call-марказ орқали йўлланган ва уларнинг 665 таси кўриб чиқилган. Вилоят ҳокимининг ўринбосарлари томонидан ҳудудларда тадбиркорларнинг муаммоларини ўрганиш ва ечим топиш мақсадида ўтказаётган учрашувлари давомида 229 та мурожаат ва таклиф билдирилган.

Ўктам ХУДОЙБЕРДИЕВ.

Ҳиндистонлик рассом ўзбек аёли тимсолини яратди

“Ипак йўли” халқаро туризм ва маданий мерос университетида сентябрь ойида Самарқанд шаҳрида ўтказилиши режалаштирилган Шанхай ҳамкорлик ташкилоти саммити олдидан ташкилотга аъзо давлатлардан келган рассомлар “Ижодимизни бирлаштирган Самарқанд руҳи” номли халқаро кўргазма учун суратлар чизишни бошлади.

Ўзбекистон, Ҳиндистон, Қозоғистон, Хитой, Қирғизистон, Покистон, Россия Федерацияси ва Тожикистондан келган 40 нафарга яқин рассом ижодий ишларини намойиш қилди.

- 16 йилдан буён архитектура ва портрет йўналишида расм чизаман, - дейди ҳиндистонлик рассом Бҳабани Санкардас. – Ижодий ишларим кўплаб халқаро кўргазмаларда намойиш этилган. Аммо Самарқандга биринчи марта келиб, нуфузли халқаро кўргазмада иштирок этяпман. Ўзбекистонга келганимда икки аёлни учратдим, улар кўз олдимда Мона Лиза каби гавдаланди ва ўзбек аёли тимсолини яратдим. Ўйлайманки, бу асар халқаро кўргазма иштирокчиларига манзур бўлади.

Рассомлар олиб келган асарлар ва Самарқандда яратилган ижод намуналари “Ижодимизни бирлаштирган Самарқанд руҳи” номли халқаро кўргазмада намойиш этилади ва энг яхши асарлар келгуси кўргазма учун саралаб олинади.

Фазлиддин РЎЗИБОЕВ.

SAMARQAND TAJRIBASI

Mutaxassis va ikkinchi toifali o‘qituvchilar malakasini oshirishga mo‘ljallangan jarayon bizga nima beradi?

Davr shu qadar shitob bilan o‘tyaptiki, islohotlarning barcha bosqichi rivojlanishni ilm-fan, texnika asosida jadallik bilan amalga oshirishni taqozo etyapti. Tabiiyki, ta’lim-tarbiyada ham ana shu jarayonga mos kadrlarni tayyorlash zarur. Buning uchun esa eng avvalo, o‘qituvchining o‘zi zamon mohiyatini chuqur anglagan holda, o‘z ustida muntazam ishlab borishi kerak. Lekin biz hali barcha hamkasblarimizda bu fazilatni ko‘rmayapmiz. Shuning uchun ham davlatimiz rahbari farmon va qarorlarida, har bir chiqishlarida umumta’lim maktablaridagi o‘quv jarayonini zamonaviylashtirish, xalqaro talablar darajasiga ko‘tarish vazifasini qo‘ymoqda.

Xususan, Prezident maktablari, ixtisoslashtirilgan va xususiy maktablar ana shu talablar asosida faoliyat ko‘rsata boshladi. Bu ta’lim jarayoniga o‘ziga xos yangi yo‘nalish berdi, ya’ni biz ilg‘or uslublarni o‘zlashtira boshladik. Binobarin, keyingi 2-3 yil ichida barcha maktablarda ana shu uslubni joriy etish harakati boshlandi. Buning uchun yangi metodikalarga o‘rgatuvchi milliy markaz mas’ul etib belgilandi. Kelgusida bu markazga aniq va tabiiy fanlar bo‘yicha malakali xorijiy mutaxassislar ham jalb qilinadi.

Endi Samarqand tajribasi deb nom olgan yo‘nalish haqida. Prezident Sh.Mirziyoyevning 2022-yil 3-fevraldagi “Xalq ta’limi tizimini isloh qilish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi farmoyishiga asosan, viloyat xalq ta’limi boshqarmasi SamDUning O‘zbekiston - Finlandiya pedagogika instituti va hududiy malaka oshirish markazi hamkorligida mutaxassis va 2-toifali o‘qituvchilar malakasini oshirishga mutasaddi etib belgilandi.

(Davomi 2-sahifada) »»

BIZGA IJODIY MAKTAB KERAK

Davlatimiz rahbari tashabbusi bilan ochilgan ijod maktablari ijtimoiy muhitda kundan kunga ko‘zga tashlanib boryapti. Taniqli adiblar bunday ijod maktablarga borib, mashg‘ulot o‘tishyapti, bu maktablarning o‘quvchilari esa turli tanlovlarda ishtirok etib, yaxshi o‘rinlarni qo‘lga kiritishyapti. Ular orasida hatto Zulfiya nomidagi Davlat mukofotini olganlar ham bor. Xo‘sh, bizda, Samarqand viloyatida ana shunday maktabni ochishning iloji yo‘qmi? Bu savol meni doimo qiynaydi.

To‘g‘ri, viloyatimizda deyarli barcha maktablarda hozir yozuvchi va shoirlar, ijodga aloqador ziyolilar ma’naviy targ‘ibotchi sifatida o‘quvchilar bilan ish olib borishyapti. Ular uchun maxsus shtat ham ochilgan. Bundan tashqari, ayrim tahririyatlar qoshida ijod maktablari ishlab turibdi. Lekin Erkin Vohidov, Abdulla Oripov, Halima Xudoyberdiyeva, Muhammad Yusuf ijod maktablarining mavqei, o‘rni boshqacha.

Men bu fikrimni bejizga aytmadim. Samarqand azal-azaldan ma’rifat maskani hisoblangan. Juda ko‘p buyuk shoirlar o‘tgan. Navoiy hazratlarining aynan shu tabarruk shaharda ikki yil tahsil olib ketishi ham Samarqand adabiy muhitining mavqeini ko‘rsatib turadi. O‘sha davrdagi tazkiralarda keltirilishicha, mintaqa adabiy jarayonida uch yuz nafardan ziyod ijodkor faoliyat ko‘rsatgan. Bu yerda xalq oqinlari - Ergash Jumanbulbul o‘g‘li, Fozil shoir Yo‘ldosh o‘g‘li, Islom shoir Nazar o‘g‘li kabilar dunyoga tanilgan. Barot Boyqobilov, Xurshid Davron “O‘zbekiston xalq shoiri” unvoniga sazovor bo‘lishgan. Demak, bizning viloyatda ham ijod maktabi yaratishga asos bor.

Masalan, Urgut tumani Kenagas qishlog‘ida Barot Boyqobilov yaratgan bog‘ va kutubxona mavjud. Toqqa, suvga yaqin bahavo joy. Qolaversa, Barot aka o‘zbek adabiyotiga sonet janrini olib kelish barobarida “Xamsa” bitgan adib. Ana shu so‘lim maskanda Barot Boyqobilov ijod maktabini ochish mumkin.

Hamkasblarim, adabiyotga aloqador mutaxassislar bu fikrimga munosabat bildiradi, degan umiddaman.

**Shodiyor PO‘LATOV,
Urgut tumanidagi 65-umumiy o‘rta ta’lim maktabi o‘qituvchisi.**

Bugun Ishtixon tumanida viloyat "Ustozlar milliy forumi" bo‘lib o‘tadi.

“Бир нуроний ўн ёшга масъул”

Самарқанд шаҳридаги Кимёгарлар шаҳарчасида Маҳалла ва нуронийларни қўллаб-қувватлаш вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган низомга асосан шу номли кўрик-танловнинг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Унда туман ва шаҳар босқичларида ғолиб бўлган 16 нафар отахон ва онахонлар беллашди.

Иштирокчилар чиқишларида ўз маҳаллаларидаги ёшларни қўллаб-қувватлаш борасидаги ибратли ишлари ва фаолиятларини альбом ҳамда видеороликларда намойиш этди. Нуронийларнинг чиқишларини ҳакамлар ҳайъати баҳолаб борди.

Якуний натижаларга кўра, биринчи ўринга Нуробод тумани вакили Солижон Худоёров, иккинчи ўринга нарпайлик Бозор Ҳасанов, учинчи ўринга Самарқанд тумани вакили Хосият Бобомуродова муносиб кўрилди. Ғолибларга эсдалик совғалар, диплом ҳамда пул мукофотлар топширилди.

- Ёшларни тарбиялашда, оилавий ажримларнинг олдини олишда миллий қадриятларимизда, муқаддас динимизда айтилган панд-насиҳатлардан унумли фойдаланаман, - дейди кўрик-танлов ғолиби Солижон Худоёров.

- Ёшларнинг муаммоларини ҳал этишда маҳалла фаоллари, тадбиркорлар билан бамаслаҳат ишлаяпмиз. Ёшларнинг нуронийларга бириктирилиши, албатта, натижасини беради. Кекса авлоднинг бой ҳаётий тажрибаси уларнинг ўз йўлини топишида дастуриламал бўлади.

Кўрик-танловнинг вилоят босқичи ғолиби республика босқичида иштирок этади.

**Сулаймон МАРДИЕВ,
Бахтиёр МУСТАНОВ (сурат).**

Sizlar dunyodagi eng bebaho boylik va boqiy merosni yaratish, uni xalqimizga, unib-o‘sib kelayotgan yosh avlodimizga bezavol yetkazish yo‘lida chinakam fidoyilik ko‘rsatib mehnat qilayotgan ulug‘ insonlarsiz. Bu ulkan boylik – aql-zakovat va ilm, bu o‘lmas meros – yaxshi tarbiyadir.

Shavkat MIRZIYOYEV.

ZIYOLILARNING ZIYOLISI

Bizning avlod muallimlarning ibrati asosida shakllangan. Yana ham aniqroq qilib aytsam, biz kasbimizni ham, hunarimizni ham maktabda ta’lim bergan o‘qituvchiga havas qilib, uning maslahati bilan tanlaganmiz. Chunki muallim har birimizni o‘z farzandidek ko‘rib, savol-javobda ham ko‘rib, savol-javobda ham,

To‘g‘ri, ehtimol zamona zayli bilan jamiyatdagi munosabatlarda o‘zgarishlar ro‘y berayotgandir. Ehtimol bu tabiiy holatdir, lekin muallim obro‘sining tushishi hech qaysi jamiyatga foyda keltirmagan. Shuning uchun ham davlatimiz rahbari O‘zbekiston Prezidenti lavozimiga kirishgan kundanoq ilm ahli, muallimlar qadr-qimmatini oshirishga kirishdi. Akademiklar bilan suhbatlar va ularni rag‘batlantirish, ijtimoiy hayotga jalb etish hayotimizga qanchalik jo‘shqinlik kiritganini eslaylik. Yoki maktab o‘qituvchilarining o‘z kasbiga aloqasi bo‘lmagan ishlardan xalos qilinishini yodga olaylik. Bu katta jur’at bizga ham mas’uliyat yuklamaydimi?!

Yana bir gap. Qishloqda muallimlarni ziyolilarning ziyolisi deyishardi. Chunki u yerda chorva mutaxassislari, shifokorlar va boshqa oliy ma’lumotli kasb egalari ham bo‘lardi. Ammo bir narsa esimizdan chiqmaydiki, qolgan barcha kasb egalari hatto o‘z sohasidagi ayrim muammolar yechimida ham o‘qituvchilar bilan maslahatlashardi. Qishloqdagi to‘yboshi ham o‘qituvchi bo‘lardi. Maktabda tadbir o‘tkazilsa, farzandi-ku o‘z yo‘liga, uning o‘qituvchisini ko‘rish uchun ota-onalar tashrif buyurishardi. Uyiga o‘qituvchi kelsa, dasturxon to‘riga o‘tqazishardi. Bizning avlod ana shu jarayonni ko‘rib kamol topgan.

Shu sababli bo‘lsa kerak, biz o‘qituvchining hozirda ham ana shu qadarlik obro‘-izzatda yurishini istaymiz. Zero, Prezident Sh.Mirziyoyev shuning uchun nimaiki talab qilinsa, hammasini yaratib beryapti. O‘qituvchi maktabdagina emas, hayotda ham, oila va mahallada ham odamlarga ibrat bo‘la olishi kerak. Hozirda ham qishlog‘imga borganda, davralarda kishilar fidoyi o‘qituvchilarni “falonchi muallim” deb izzatlashadi.

O‘tkazilayotgan forum aslida aynan ana shu maqsadga qaratilgan. Chunki zamonaning talabini tushungan, o‘z ustida tinmay ishlaydigan, davrga munosib kadr tayyorlash zimmasidagi mas’uliyat ekanligini anglagan hamkasblarimizgina ana shunday sharafga ega bo‘la oladilar. Biz esa safimizda bundaylarning juda ko‘p bo‘lishini istaymiz.

Saidahmad USMONOV,
viloyat hokimining xalq ta’limi masalalari bo‘yicha maslahatchisi, pedagogika fanlari nomzodi.

SAMARQAND TAJRIBASI

Mutaxassis va ikkinchi toifali o‘qituvchilar malakasini oshirishga mo‘ljallangan jarayon bizga nima beradi?

(Davomi. Boshlanishi 1-sahifada)

Ana shu o‘qituvchilarga metodik yordam beruvchi mobil metodik guruhlar tashkil etildi. Bu guruhlar o‘qituvchilar bilan ularning belgilangan kunlarida oflayn yoki onlayn shaklda mashg‘ulot olib boradilar.

Keling, avval bir narsani anglab olaylik. Mutaxassis deganimiz bu - OTMni endi bitirib kelgan, hali malaka toifasi olish uchun harakatga tushmagan muallimlardir. Asosiy maqsad, mutaxassis va ikkinchi toifadagilarni birinchi va oliy toifali o‘qituvchilar safiga qo‘shishdir.

Binobarin, mobil metodik guruhlar, avvalo, yuqorida aytilgan toifa pedagoglari o‘rtasida targ‘ibot ishlarini olib boradi, o‘z ustida ishlash, intilish nechog‘lik samarali ekanligini tushuntiradi. Buning uchun 420 nafar tajribali, fidoyi, oliy va birinchi toifali o‘qituvchilarni saralab olganmiz. Ular o‘tgan besh oy davomida 167 ta tayanch maktablarda yosh va malaka toifasi bo‘lmagan 10 ming nafarga yaqin pedagoglar uchun mahorat darslari tashkil etishdi. Shuningdek, viloyatdagi 30 ta maktabda ham bunday guruhlar tashkil etildi. 9 ta fan bo‘yicha haftalik, oylik va yarim yillik monitoringlar olib borildi. Metodik xizmat bo‘limi tomonidan 100 nafardan ortiq o‘qituvchining ilg‘or tajribalari viloyatimiz miqyosida, yana shuncha muallimning tajribasi esa mamlakat miqyosida ommalashtirildi.

Tabiiyki, bu jarayon maktablarga o‘ziga xos jo‘shqinlik berdi. Ko‘plab darslar ochiq tarzda o‘tkazilyapti. O‘qituvchilar dars samaradorligini oshirishda bir-biriga ko‘maklashyapti.

Milliy reyting bo‘yicha o‘tgan yilga nisbatan biror o‘sishga erishgan bo‘lsak-da, hali oldimizda katta vazifalar turibdi. Binobarin, maktablar, o‘qituvchilar va o‘quvchilarning ko‘pligi ham viloyatda ta’limni keng miqyosda rivojlantirishni talab etadi. Shuning uchun ham biz milliy reytingda yaxshi ko‘rsatkichlarga erishmagan maktablar bilan ishlash rejasini tuzganmiz. Misol uchun, ta’lim sifati past maktablarga avvalo, o‘zimizdagi, qolaversa, boshqa viloyatlardagi tajribali, oliy va birinchi toifali o‘qituvchilarni jalb etgan holda bu ilm dargohlarini “to‘q qizil” toifadan “sariq” va “yashil” maktablar toifasiga ko‘tarish vazifasini qo‘yganmiz. Maqsad bitta, u ham bo‘lsa, davlatimiz rahbari tomonidan xalq ta’limi sohasiga ko‘rsatilayotgan juda katta g‘amxo‘rlik va imtiyozlarga javoban Yangi O‘zbekistonga munosib kadrlarni yetishtirishdir.

Shokir SULTONOV,
viloyat xalq ta’limi boshqarmasi boshlig‘i.

VILOYAT XALQ TA’LIMI BOSHQARMASI RAQAMLARDA...

__1286 ta__ ta’lim muassasasi bo‘lib, shundan __1259 ta__ maktab, __8 ta__ maxsus maktab-internat, __17 ta__ “Barkamol avlod” bolalar maktabi, __1 ta__ bolalar kutubxonasi va __1 ta__ malaka oshirish hududiy markazi faoliyat yuritmoqda.

Viloyatdagi umumiy o‘rta ta’lim maktablariga __2022-2023__-o‘quv yilida jami __86751 nafar__ bolalarni 1-sinfga qabul qilish rejalashtirilgan.

__744206 nafar__ o‘quvchiga __57359 nafar__ pedagog-o‘qituvchi ta’lim-tarbiya beradi. O‘qituvchilarning __3750 nafari__ oliy toifali, __9125 nafari__ 1-toifali, __16665 nafari__ 2-toifali, __20644 nafari__ mutaxassislardir.

__2021__-yilda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoniga binoan, Kattaqo‘rg‘on shahridagi 11-ixtisoslashtirilgan umumiy o‘rta ta’lim maktabi o‘qituvchisi __Sayyora Imomova “O‘zbekiston Respublikasi xalq o‘qituvchisi”__ faxriy unvoni bilan hamda __8 nafar__ o‘qituvchi orden va medallar bilan mukofotlandi.

__2021-2022__-o‘quv yilida umumta’lim muassasalarini __110824 nafar__ o‘quvchi bitirdi. Shundan __63227 nafari__ 9-sinf, __47424 nafari__ 11-sinf o‘quvchilaridir. 11-sinf bitiruvchilaridan __954 nafari__ oltin, __144 nafari__ kumush medal oldi.

__2022__ yilda fan olimpiadasining respublika bosqichida o‘quvchilar __7 ta__ sovrinli o‘rinni qo‘lga kiritdi.

ZAMONAVIY TA’LIM

Viloyat xalq ta’limi boshqarmasi tasarrufidagi umumta’lim maktablarining barchasi kompyuter jihozlari bilan ta’minlangan. Xususan, joriy yilning o‘tgan vaqtida xorijiy bank kredit mablag‘lari hisobidan viloyatdagi 110 ta maktabga zamonaviy kompyuter jamlanmalari berildi. Bundan tashqari, Vazirlar Mahkamasining “Yoshlarni “Bir million dasturchi” loyihasi doirasida o‘qitish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarori asosida respublika byudjetidan 96 ta hamda mahalliy byudjet mablag‘idan 78 ta maktabga kompyuter jamlanmalari olib berildi. Umumiy hisobda viloyatdagi maktablarning 1076 ta sinfxonalari zamonaviy kompyuterlar bilan ta’minlangan. Shunga qaramay, 610 ta kompyuter xonalaridagi jihozlar eskirgan yoki ta’mirga muhtojligicha qolmoqda.

O‘tgan o‘quv yili boshida oldimizga maktablardagi kompyuterlarni bog‘lovchi yagona “Elektron ta’lim” tarmog‘ini joriy etish vazifasi qo‘yilgan edi. Shundan kelib chiqib, viloyatdagi barcha maktablarning telekommunikatsiya infratuzilmasi, ya’ni kompyuter texnikasi bilan jihozlangan informatika o‘quv xonalari va direktorlarning o‘quv ishlari bo‘yicha o‘rinbosari xonalari yagona tarmoqqa ulanib, o‘qituvchilar uchun maxsus Wi-Fi hududlari yaratildi. Xalq ta’limi vazirligining tegishli buyrug‘i bilan ularda 2022-2023-o‘quv yilidan boshlab to‘liq “Kundalik” elektron jurnal tizimi qo‘llaniladi.

Hozir viloyatdagi maktablarning 7-11-sinflarida o‘qiyotgan 248 ming 188 nafar o‘quvchi “Bir million dasturchi” loyihasi asosida uzbekcoders.uz portalida ro‘yxatdan o‘tgan bo‘lib, shundan 125 ming 238 nafari bitiruvchi sertifikatini olgan. Zarur bilim va ko‘nikmaga ega o‘qituvchi va o‘quvchilar ta’lim jarayonida “kitob.uz”, “maktab.uz”, “educare.itsm.uz”, “Smart Land”, “EduKids”, “onlinedu.uz”, “attestat.uzedu.uz”, “Uzbekcoders.uz” singari 20 ga yaqin platformalardan foydalanishi mumkin. Xususan, “kitob.uz” elektron platformasiga 3500 ga yaqin adabiyotlarning elektron va audio shakllari joylashtirilgan. Portalning Android va iOS operatsion tizimlari uchun mobil ilovalari ham ishga tushirilgan. Bundan tashqari, “educare.itsm.uz”dan pedagogika va psixologiyaga oid 180 ga yaqin video va animatsion roliklarni topish mumkin. Albatta, mazkur platformalar, mos ravishda maktablardagi sharoitlar ham tizimli ravishda takomillashtirib borilmoqda.

Javlonbek MIYASSAROV,
viloyat xalq ta’limi boshqarmasi AKTni joriy etish va rivojlantirish bo‘limi boshlig‘i.

Ko‘p yillik tajribamga asoslanib ayta olamanki, bugungi kunda maktab o‘qituvchisiga o‘z iqtidorini ko‘rsatishi uchun imkoniyat yetarli. Misol uchun, o‘rtacha maosh ko‘tarildi, mahorat ko‘rsatsangiz, toifa olib, qo‘shimcha daromadni qo‘lga kiritasiz. Shogirdlaringiz tanlovda sovrinli o‘rinni qo‘lga kiritsa, sizga ham rag‘bat bor. Ya’ni, kasb sohasidagi har bir yutug‘ingizdan moddiy manfaatdor bo‘lasiz.

MAKTABNING MAVQEYI MUALLIMDA

Ming afsuski, ayrim hamkasblarimiz hamon g‘aflat uyqusidan uyg‘ongan emas, atrofdagi o‘zgarishlarni ko‘rib turib, eskicha fikrlaydi. Eng yomoni, o‘z ustida ishlamaydi, o‘quvchilarga dars berishda yangilik qilishga intilmaydi. Tag‘in e’tiroz bildirsangiz, sizdan o‘pkalaydi, o‘zini tahqirlangan ko‘rsatishga intiladi.

Fikrimni bir misol bilan isbotlamoqchiman. Toifa olish jarayoni shu qadarlik shaffof darajaga keldiki, unda tanish-bilishchilik va korrupsion holatlarga o‘rin qolmadi. Shunda ham ayrim noshud o‘qituvchilar test sinovidan o‘tishda tanish axtarishdi. Hatto bu sinovdan o‘tkazib qo‘yuvchi “hojatbaror”lar paydo bo‘ldi. Ulardan biri menga ham o‘z xizmatini taklif etdi.

Ana shunday paytda Ta’lim sifatini nazorat qilish agentligi viloyat bo‘limi xodimlari tumanlarda o‘qituvchilar bilan seminar o‘tkazdi. Toifa uchun test jarayoni va savollar mazmuni amalda ko‘rsatildi. Bu holat ko‘pchilikning ko‘zini ochdi.

Xususan, o‘zim hamma gap malaka va bilimda ekanini tushunib yetdim. Darsliklar va qo‘shimcha adabiyotlar orqali fanim yuzasidan tayyorgarlik ko‘rdim va sinovdan yuqori ball oldim. Bu masalada hech kimga iltimos qilishning, qing‘ir yo‘l tutishning hojati yo‘qligini tushundim. Shu bahonada o‘z ustida ishlash, sohadagi yangiliklardan xabardor bo‘lish odatimga aylandi.

Mavjuda JONG‘OZOVA,
Qo‘shrabot tumanidagi 1-umumiy o‘rta ta’lim maktabi o‘qituvchisi.

ILMDA RAG‘BAT ADOLATLI BO‘LMOG‘I LOZIM

Bu gapni Prezident Shavkat Mirziyoyev mamlakatga birinchi rahbar bo‘lganidayoq baralla aytdi. Biz taraqqiyotga faqat ilm-fanni rivojlantirish orqaligina erishishimiz mumkinligini ta’kidladi. Va butun faoliyati, harakati, siyosati yo‘nalishini ana shunga qaratdi. Bu harakat o‘z samarasini berdi.

1

Birinchidan, O‘zbekistonda fundamental fanlar peshqadamlari - akademiklar qadri, salohiyati oshirildi.

Ikkinchidan, umumta’lim maktablarida muallim obro‘sini oshirish, ta’lim jarayonini takomillashtirish bo‘yicha jiddiy islohotlar boshlandi. Maktabgacha ta’limga bolalarni ko‘proq qamrash strategiyasi belgilandi. Ijod va Prezident maktablari ochildi.

Uchinchidan, oliy o‘quv yurtlari kvotalari ko‘paydi, qamrov soni oshirildi, yangi oliy ta’lim muassasalari ochildi. Ya’ni, har bir yigit-qiz o‘qishga kirishiga imkoniyat bo‘lsin, lekin diplomni faqat bilimi borlargina olsin, degan talab ko‘ndalang qo‘yildi, OTMlarga muayyan akademik va moliyaviy mustaqillik berildi.

To‘rtinchidan, startap loyihalar, innovatsion takliflarga yo‘l ochildi, "Bir million dasturchi" loyihasiga start berildi.

Hazilakam o‘zgarish emas, to‘g‘rimi? Bularning ayrimlari, hatto, xayolimizga ham kelmagan edi. Lekin davlat rahbarining qat’iyati bois amalga oshirildi. Bu jarayon barchamizning ta’lim-tarbiyaga bo‘lgan nuqtai nazarimizni o‘zgartirdi. Aniqroq qilib aytsak, yoshlar va ota-onalarning aksariyati faqat ilmlilargina ta’limda oldinga yura olishini tushunib yetdi. Muallimlar esa faqat o‘z fanini puxta bilsagina, shogirdlari bilimli bo‘lsagina toifa olib, mehnatidan manfaatdor bo‘lishi mumkinligini amalda ko‘rdi. Garchi qiyinchilik bilan bo‘lsa-da, oliy o‘quv yurtlarida ham joriy imtihon va sinovlarda oshkoralik, adolat o‘rnatilyapti.

Agar davlat belgilagan strategik vazifalar kutilganidek amalga oshsa, biz

2

bundan ham katta yutuqlarga erisha olamiz. Bu haqiqat hammaga ayon. Ming afsuski, buni barcha joyda birdek amalga oshira olmayapmiz. Ta’lim-tarbiyada kimlargadir mayda-chuyda ko‘ringan imkoniyatlar mavjudki, mabodo ulardan ham samarali foydalansak, bu sohada adolatga yanada ko‘proq erishish mumkin. Kamina hayotiy tajribamdan kelib chiqib, ana shu imkoniyatlar haqida mulohaza yuritmoqchiman.

Xalqimizda oilada yaxshi tarbiya ko‘rgan bolagina yaxshi ta’lim oladi, degan gap bor. Binobarin, tarbiyasiz bolada ilm olishga ishtiyoq bo‘lmaydi.

Tarbiyaning samarasi esa, eng avvalo, maktabda ko‘zga tashlanadi. Maktabda olingan bilim zaxirasi, asosi yigit-qizga keyingi ta’limda muhim manba bo‘lib xizmat qiladi. Yoshlikda olingan ilm, toshga o‘yilgan naqsh kabidir, deb bejiz aytishmagan. Demoqchimanki, ilm olishdagi barcha adolat va rag‘bat tamoyillari aynan ana shu paytda, maktabda yo‘lga qo‘yilishi zarur. Aks holda, oliy o‘quv yurtlarida berilayotgan imtiyoz va mukofotlar, agar ular umumta’lim maktabida yaxshi o‘qimagan bo‘lsa, yoshlar uchun kutilgan samarani bermaydi.

Gap iqtidorli, ishtiyoqli bolalar to‘g‘risida bormoqda. Xo‘sh, ularga o‘rta maktabda qanday munosabatda bo‘lmoq kerak?

Maktabda iqtidorni belgilash va aniqlashning eng maqbul yo‘li bu fanlar olimpiadasidir. Bir qaraganda, bu borada ancha ochiqlik va adolatga erisha oldik. Xalqaro olimpiadalardagi natijalar buni ko‘rsatib turibdi. Eng yaxshi natija

3

ko‘rsatganlar g‘olib chiqyapti. Bu – adolatli ish. Ammo keling, masalaga sal chuqurroq yondashaylik.

Aytaylik, bitta tumanda o‘rtacha 40 ta maktab bor. Kimyo fanidan olimpiadada 40 nafar o‘quvchi qatnashadi. Ulardan faqat uchta sovrinli o‘rinni olganlar viloyat yoki mintaqaviy bosqichga yo‘l oladi. Xuddi shu tariqa uch nafar sovrindor respublika bosqichida qatnashadi va ular orasidan yana uch nafar g‘olib aniqlanadi hamda ularga oliy ta’lim muassasasiga o‘qishga qirishda o‘z fani bo‘yicha maksimal ball beriladi.

Endi bir tahlil qilaylik, o‘tgan o‘quv yilida test sinovlarida bitta tumandan qancha o‘quvchi kimyo fanidan eng ko‘p ball olgan? Aniq bilamanki, ular 10 nafardan kam emas. Ana shu raqamni viloyat bo‘yicha tahlil qilib ko‘ring. Demak, olimpiadada qatnashmagan yoki sovrinli o‘rinni ololmagan taxminan 100 nafar yigit-qiz test sinovida eng yuqori natijaga erishgan, lekin ular imtiyozsiz o‘qishga kirgan. Demak, biz kimyo fanidan puxta bilimga ega bo‘lgan uch nafar sovrindorgagina adolat qildik, xolos.

Olimpiadada agar bir necha o‘quvchi bir xil ball to‘plab qolsa, qo‘shimcha sinov orqali g‘olib tanlanadi, tabiiyki, bu hol shu fandan bilim saviyasi qariyb bir xil bo‘lgan boshqa ishtirokchilarga nisbatan adolatsizlik hisoblanadi. Shu o‘rinda aytmoqchimanki, agar bir xil ball to‘plaganlarning barchasiga sovrinli o‘rinlar berilsa, nima yo‘qotamiz-u, nima yutamiz?

Yutug‘imiz shuki, bilim saviyasi bir-biriga yaqinlarga nisbatan adolatli ish tutamiz. Bundan tashqari, boshqalar ham faqat birinchi yoki sovrinli o‘rin olish uchun emas, balki yuqori natijaga erishish uchun o‘qiydi. Vaholanki, tanlovlarning barchasi doimo nisbiy yoki tasodifiy baholash holatiga ega. Yutqazganimiz shuki, bir kishi g‘olib bo‘lganda, unga teng yoki juda yaqin bilimga ega bo‘lganlarga alam qiladi va ular qanday bo‘lmasin, birinchi bo‘lish chorasini ko‘radi.

Viloyatimizda o'tgan o'quv yilida hali maktabni bitirmasdan, muddatidan oldin xorijdagi nufuzli oliy ta'lim muassasalariga talabalikka qabul qilingan yoshlar 464 nafarni tashkil etdi.

RAG'BAT G'AYRAT BAG'ISHLAYDI

Ahamiyatlisi, 2021-yil 1-sentabrdan boshlab xorijiy tillarni o'qitish bo'yicha eng yaxshi natijalarga erishgan maktablarni rag'batlantirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti sovrini ta'sis etilgan edi. Buning uchun "Xorijiy tillarni o'qitish bo'yicha eng yaxshi maktab" tanlovini o'tkazish belgilandi. Viloyatimizda dastlab mazkur tanlovning shahar va tuman bosqichlari o'tkazildi. Unda g'oliblikni qo'lga kiritgan maktablarga 50 million so'mdan 100 million so'mgacha pul mukofotlari topshirildi. Tanlovning viloyat bosqichida uchinchi o'rinni egallagan maktab 150 million so'm, ikkinchi o'rinni qo'lga kiritgan maktab esa 200 million so'm bilan mukofotlandi. Viloyatda xorijiy tillarni o'qitish bo'yicha eng yaxshi maktab, deb e'tirof etilgan ta'lim muassasasiga esa 250 million so'm pul mukofoti va tanlovning mamlakat bosqichiga yo'llanma nasib qildi. Hozirda shu imkoniyatga ega bo'lgan Samarqand tumanidagi 10-umumta'lim maktabi o'quvchilar jamoasi tanlovning yakuniy bosqichida ishtirok etdi.

> **DUNYO IMORATLARI ICHIDA ENG ULUG'I MAKTABDIR.**
>
> **MAHMUDXO'JA BEHBUDIY.**

Viloyat xalq ta'limi boshqarmasi va xorijiy tillarni ommalashtirish agentligi tomonidan chet tili o'qituvchilarining mahalliy va xalqaro CEFR, IELTS sertifikatlariga ega bo'lishi uchun imtihonlar o'tkazildi. Natijada 2021-2022 o'quv yilida ingliz tili o'qituvchilarining 768 nafari IELTS, CEFR sertifikati hamda ustama ma'lumotnomasiga ega bo'ldi.

Joriy yilning 30 may kuni "Eng yaxshi chet tili fani o'qituvchisi" tanlovining viloyat bosqichi o'tkazildi. G'oliblikni qo'lga kiritgan o'qituvchilar xorijiy davlatlarda o'z malakalarini oshirish imkoniyatiga ega bo'ldi. Safar xarajatlari esa viloyat mahalliy budjeti hisobidan qoplanadi.

Yaratilayotgan bunday imkoniyatlar, moddiy va ma'naviy rag'batlar o'qituvchilarga g'ayrat va shijoat bag'ishlaydi. Bu esa ta'lim sifati va samaradorligining oshishiga xizmat qiladi.

Erali G'ANIYEV,
viloyat xalq ta'limi boshqarmasi xorijiy tillar metodisti.

AGAR ISHTIYOQ BO'LSA...

QOLOQ MAKTABNING QANDAY QILIB NAMUNALIGA AYLANGANI XUSUSIDA

Jamoada guruhbozlik avj olgan, ta'lim sifati tushib ketgan maktabni shahar miqyosidagi eng yuqori reytingga olib chiqish osonmi? Nega buni barcha maktab rahbarlari uddalay olmaydi? Ta'lim-tarbiya va jamoada ahillikni yo'lga qo'yishning qanday sir-asrorlari bor? Maqolamiz qahramoni Ozoda Salimova tajribasidan kelib chiqqan holda bu haqda o'z mulohazalarini bildirdi.
25 yoshidan rahbar bo'lib ishlayotgan ayol bilan suhbatlasharkanman, yaxshi rahbar bo'lish ham alohida qobiliyat ekanligiga yana bir karra ishondim. Aravasini torta olmagan rahbar nega o'z vaqtida joyini bo'shatib qo'ya olmaskan, degan xayollar ham o'tdi Ozoda opa bilan suhbatdan so'ng.

"OG'IR" MAKTAB

- 25 yoshimda Kattaqo'rg'on shahar xalq ta'limi bo'limi mudiri o'rinbosari sifatida ishlardim, - deya gapirib beradi Kattaqo'rg'on shahridagi 11-ixtisoslashgan davlat umumta'lim maktabi rahbari Ozoda Salimova. – Ishni ko'ngildagidek olib borishimga qaramay, ba'zi maktab direktorlari mening yosh ekanligimni pisanda etishar, hali bironta maktabni obod qilib qo'yibdimiki, bizga topshiriq beradi, degan gap-so'zlar qulog'imga chalinardi. Shundan so'ng oradan birmuncha vaqt o'tgach, menga maktab direktorligini taklif qilishdi. Atrofimdagilar bunga rozi bo'lmasligimni ta'kidlashdi. Ba'zi hamkasblarim "Hali yoshsan, u juda og'ir maktab, hudud ham qiyin, seni sindirib qo'yishadi", deb nasihat qilishdi. Hatto shunday paytda ham ko'nglimda ikkilanish bo'lmadi. Nimagadir o'zimga qat'iy ishonchim bor edi. Mayli, peshonamdan ko'raman, lekin shu og'ir maktabda ishlayman, undagi ahvolni yaxshilayman, degan ahd bilan bordim.

"QO'LIDAN NIMA HAM KELARDI?"

Bu shaxtim dastavval maktabga borib, haqiqiy ahvolni ko'rganimda rostdan ham biroz bo'lsa-da, pasaydi, dovdirab qoldim. O'shanda 28 yoshda edim. Maktab jamoasida faoliyat yuritadigan kotiba va yana bir xodimdan boshqa barchaning yoshi menikidan katta. Biz, ustozlar orasida bilasiz, yoshning ahamiyati alohida o'rin tutadi. Ustozlarning yoshi qanchalik katta bo'lsa, ular shuncha tajribali va hurmatga sazovor hisoblanadi. Shuning uchun jamoadagilar ham meni "Buning qo'lidan nima ham kelardi", degan xayol bilan qabul qilishdi. Bilasizmi, ushbu qiyin vaziyatda ishni nimadan boshladim? Jamoada ishlaydigan barcha ustozlarni yig'ib, ulardan maslahat oldim.

"Maktabni yaxshilash uchun nima qilish kerak? Aniq, lo'nda bitta taklifni yozma ravishda yozib berishingizni so'rayman. Sizni ancha yildan beri pedagog sifatida nima qiynayapti, shu masalani kiritsangiz ham mayli. Qolaversa, men nima qilishim kerak, qanday ishlashim kerak? Shu savollarga javob tariqasida, istasangiz, anonim tarzda yoki ism-sharifingizni yozib, menga bildirishingizni iltimos qilardim", dedim. Bir necha kun davomida barcha xodimlardan turli mazmundagi fikrlarni qabul qila boshladim.

BIR UMRLIK DASTURILAMAL

- Ishga ertalabki yettida keling, kechikib keluvchilar soni kamayadi, qolaversa, o'zingiz kimlar kechikib kelayotganiga guvoh bo'lasiz...

- Har kuni og'ir sinflarning darslariga bir kirib ko'ring, haqiqiy ahvoldan boxabar bo'lasiz...

- O'qituvchilarning ko'ngliga ham bir quloq solib ko'ring, ularning ham dardlari bor axir...

Xullas, ushbu yozilgan fikrlarning qariyb barchasiga amal qildim. Ishga ertalab yettida kela boshladim: natijani qarangki, oradan bir necha kun o'tmay, haqiqatan ham ishga kechikib keluvchilar soni keskin qisqardi. O'zlashtirishi og'ir bo'lgan sinflarga bir kunda bir emas, bir necha marta kirdim. Ularning muammolarini o'rgandim.

E'tibor talab qilgan o'qituvchining oilasida qandaydir muammolari bo'lishi kerak, deb o'yladim. Ularga dalda berdik. Yaxshi tashvishlar bilan yurgan xodimlarga kichik bo'lsa-da, e'tibor ko'rsatdik. Bir qaraganda arzimasday ko'ringan bunday tadbirlar jamoaning birlashishi, ahillashuviga olib keldi. Guruhbozliklarga o'z-o'zidan chek qo'yildi. Jamoada sog'lom muhit shakllana boshladi. Va yuqorida ustozlarning menga bildirgan takliflari men uchun bir umrlik dasturilamal bo'lib qoldi.

ADOLAT - TA'LIMNING BOSH MEZONI

Ana endi ta'lim bilan jiddiy shug'ullanishning vaqti kelgandi. Har haftaning shanba kunlari o'qituvchilardan diktant, imtihon olish tizimini yo'lga qo'ydim. O'qituvchilar bir-biridan uyalganidan ham tayyorgarlik ko'rib, o'z ustida ishlay boshladi. Yaxshi sinf rahbarlari, sinfida natijaga erishgan o'quvchilari ko'p bo'lgan pedagoglarni doimiy rag'batlantirib turdik. Sinflar reytingini joriy qildik. Sog'lom raqobat paydo bo'ldi. Muhimi – o'qituvchilar uchun ajratiladigan mukofot pullari shaffof tarzda berildi. Hech kim bu o'qituvchi nohaq mukofot oldi, deya olmaydigan darajada adolatli tashkil qilindi hammasi. Shu tariqa jamoasi direktorlarni tinch qo'ymaydi, yoza-yoz qilib, albatta, bo'shatishga urinadi, deb ta'rif berilgan bu maktabda butunlay yangicha muhit shakllandi. Maktab Kattaqo'rg'on shahri bo'yicha eng quyi darajadan 2-o'ringa ko'tarildi. Shu maktabda 12 yil davomida faoliyat ko'rsatdim.

Kattaqo'rg'on shahridagi 11-ixtisoslashgan davlat umumta'lim maktabiga direktor sifatida tayinlashganda yuqoridagi kabi muammolar yo'q edi, maktab ta'lim reytingi bo'yicha yaxshi o'rinlarda edi. Ammo...

KO'ZYOSHIMNI YUTIB, ISHGA CHIQDIM

Bilasizmi, inson bir umr sinovlarni yengib yashashiga to'g'ri kelarkan. Afsuski, 2020-yil men uchun kutilmagan og'riqli zarbalari bilan esda qoldi... Bir yilning o'zida navqiron yoshda ukam, turmush o'rtog'im, otajonimdan ayrilib qoldim. Bu sinovlardan shunchalik dog'da qoldimki, hech narsa ko'zimga ko'rinmasdi. Vaholanki, maktabga yangi direktor sifatida tayinlanganman, ta'lim sifatini yanada yaxshilash kabi katta maqsadni reja qilganman. Shu pallada ustozlarim, kasbdoshlarim qo'llab-quvvatlab turdi, "Sen kuchlisan, barchasini yenga olasan", deyishdi. Shunga ishondimmi, ishqilib, shuncha voqealardan keyin sentabr oyida ko'zyoshlarimni yutib, ishga chiqdim.

Bor alamimni ishdan oldim, bor kuchimni ishga sarfladim, ayriliqlarning azobiga duch kelavermaslik uchun ertayu kech ishladim. O'qituvchilardan diktant, imtihon olish tartibini bu maktabda ham davom ettirdik. Matematika-fizika fanlariga ixtisoslashgan maktabning reytingini ushlab turish osonmas. Boshlang'ich sinfdan boshlab yuqori sinflargacha bu darslarni mukammal o'rgatish, o'quvchilar orasida doimiy ravishda yuqori natijalarni ko'rsatishning o'zi bo'lmaydi.

Bugun maktabimizda bir nafar xalq o'qituvchisi, 15 nafar xalq ta'limi a'lochisi, "Do'stlik", "Mehnat shuhrati" ordeni sovrindorlari faoliyat yuritadi.

Maktabimiz qator tanlovlarning respublika bosqichida faxrli o'rinlarni qo'lga kiritdi. Mamlakatimiz rahbari xalq ta'limi xodimlari bilan o'tkazgan videoselektor yig'ilishida bizda faoliyat ko'rsatayotgan fizika fani o'qituvchisi Sayyora Imomovaning ish tajribasini ommalashtirish haqida aytib o'tdi. Bunday natijalar dardu iztirobimni biroz bo'lsa-da, bosdi, yana jo'shqin hayotga qayta boshladim.

Hozirga kelib, maktab kapital rekonstruksiya qilindi, ta'lim muassasamiz yangi o'quv yilida zamonaviy, nomiga mos tarzda ko'rinishga ega bo'ladi.

Ozoda opa maktabda baholash mezonlari, sinflararo reyting taxtalariyu, doimiy ravishda o'quvchilar o'z qo'li bilan yasaydigan buyumlar yarmarkasi, o'quvchilarining chizgan suratlariyu, ularning yutuqlarini gapirishdan charchamasdi.

Darvoqe, maktabga kirish eshigi ikkita ekan: biri o'quvchilar, ikkinchisi ustozlar uchun. Yaqindagina tarixiy obidalarni ziyorat qilish davomida qadimda madrasalarda ham shunday usul qo'llanilgani haqida bilgan edim. Ustoz-shogirdlikni ulug'lab kelgan millat sifatida Ozoda Salimova boshchiligida maktab jamoasi ham bu qadriyatlarni, nafaqat o'zaro hurmat, balki ta'lim-tarbiyada ham an'analarimizni saqlagan holda zamonaviy bilimlarni ulashayotgani havas uyg'otadi, kishida.

Gulruh MO'MINOVA.

RAQAMLAR SO'ZLAYDI

Olis va chekka hududlardagi maktablarning ta'lim sifatini yaxshilash maqsadida **63 ta** maktabga boshqa viloyatlardan **214 nafar** tajribali o'qituvchilar direktorlik va o'qituvchilik lavozimlariga ishga qabul qilindi. Jumladan, **Navoiy, Andijon, Qashqadaryo, Buxoro, Farg'ona** va boshqa viloyatlardan o'qituvchilar jalb etildi.

O'QITUVCHI YANGI O'QUV YILIGA TAYYORMI?

Ayrim xorijiy davlatlarda yangi o'quv yili oldidan o'qituvchilar imtihon topshirishar ekan. Imtihondan o'tolmagan o'qituvchiga maktabda dars berilmas ekan. Tabiiyki, o'qituvchilar yozgi ta'tilda dam olish bilan birga yangi o'quv yiliga tayyorgarlik ko'rishadi. Xo'sh, bizda-chi?

Bizda yuqoridagi singari o'qituvchilarga talab qo'yilmagan. Ammo o'qituvchi o'z ustida doim ishlamasa, har tomonlama ortda qolib ketishini tushunib yetyapti. Masalan, o'qituvchining malaka toifasi oshsa, maoshi sezilarli darajada ko'tariladi. Respublika, xalqaro fan olimpiadalariga o'quvchisini olib chiqsa, katta miqdorda bir martalik mukofot puli beriladi. Chet tili o'qituvchilari milliy va xalqaro darajadagi sertifikatlarga ega bo'lsa, qo'shimcha ustama oladi. Xullas, avvalgidek maktab direktorlari qarindosh, tanish-bilishlariga ustama puli yozib, bilimli, tajribali o'qituvchilar chetda qolmaydi.

- Yangi o'quv yiliga tayyorgarliklar yaxshi, - **deydi Jomboy tumanidagi 48-umumiy o'rta ta'lim maktabi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi Nasiba Faxriddinova.** – Bu yil 11-sinfimni uchirma qildim, ulardan uch nafari xalqaro, uch nafari milliy sertifikat oldi. O'z kasbimni yaxshi ko'raman, ammo shu paytgacha dars jarayonida qo'llagan yangiliklarimni ommalashtirishga urinmabman. Masalan, adabiyot darsida biron badiiy asar o'tsam, o'quvchilarimga o'sha asar qahramonlarining so'zlarini bo'lib beraman. Darsda teatrdagi singari sahna asari namoyish etiladi. Bu usul o'quvchilarning adabiyotga mehrini oshirish bilan birga, asarni xotirasida yaxshi eslab qolishiga yordam beradi. Ona tili darsidan ham o'quvchilarim diktantni "4" va "5" baholarga yozadi. Shuningdek, ota-onalarning e'tirofi o'qituvchini o'z ustida ishlashga undaydi. Ota-onalar hozirdan bu yilgi 5-sinfni o'zingiz oling, deb hol-jonimga qo'ymayapti. Shuncha odam ishonch bildirib tursa, qanday qilib yangi o'quv yiliga tayyorgarlik ko'rmaysiz, o'z ustingizda ishlamaysiz.

- Informatika fanidan 20 yillik ish stajiga egaman, - **deydi Samarqand shahridagi 58-umumiy o'rta ta'lim maktabi direktori o'rinbosari Doniyor Jumanov.** – Hozirgi yoshlar informatika faniga juda qiziqadi. Ularga dars jarayonida axborot texnologiyalari sohasidagi yangiliklar, yoshlar qo'lga kiritayotgan yutuqlar, ayniqsa, xorijda ushbu soha mutaxassislariga to'lanadigan maosh haqidagi qiziqarli ma'lumotlarni berib boraman. Shuning uchun o'quvchilar informatika fanini sevib o'qiydi. Yozgi ta'tilda internetdan ushbu sohadagi yangiliklarni o'qib boryapman. O'quvchilarimni fanga yanada qiziqtirish uchun ajoyib ma'lumotlarni to'playapman. O'tgan yili besh tashabbus doirasidagi respublika ko'rik-tanlovida o'quvchilarim kompyuter yo'nalishida ikkinchi o'rinni qo'lga kiritdi.

- Ta'tildan qaytganimizga bugun to'rt kun bo'ldi, - **deydi Oqdaryo tumanidagi 23-umumiy o'rta ta'lim maktabi ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi Shahlo Qurbonova.** - Eng avvalo, sinf xonalarni, yon-atrofimizni tartibga soldik. Hozir hamma o'qituvchi ish joyida ishlasa ham majburiy mehnat deb vahima qilishyapti. Lekin ish joyingiz toza, ozoda bo'lsa, ish unumdorligi oshadi. O'zingiz ham ivirsiq uyda o'tirolmaysiz-ku. Sinf jihozlari, devoriy gazetalar, qoida va eslatmalarni yangi o'quv yiliga moslayapmiz.

Men ta'tilda ko'proq badiiy kitob o'qiyman. Umuman, badiiy kitob men uchun kundalik zaruriyatdan biriga aylangan. Yolg'on gapirishni xush ko'rmayman, hamma o'quvchilarim ham kitobxon emas. Kitobga qiziqadiganlari oldimga kelib, yoqtirgan kitobini qayerdan topish mumkinligini so'rashadi. Ta'tildan qaytgandan so'ng darslarimizda o'quvchilar bilan o'qigan kitoblari haqida suhbatlashamiz. Ta'tilda ko'cha-ko'yda ko'rib qolsam, o'quvchilarimdan kitob o'qib turibsanmi, deb so'rayman.

To'g'ri, o'qituvchilarning hammasi ham yangi o'quv yiliga tayyorgarlik ko'rishga vaqt topolmaydi. Ayniqsa, qishloq sharoitida ro'zg'or, tomorqa ishlaridan ortmaydigan o'qituvchilar bisyor. Hatto ularning ba'zilari pensiyaga chiqquniga qadar biror marta sihatgohlarda dam olmaydi. O'z kasbini sevgan, muvaffaqiyatga erishgan va kasbi ortidan qadrlanayotgan o'qituvchilar tayyorgarlik ko'radi. Ba'zilar maktab tugaganidan boshi osmonda, axir bir yillik asabbuzarliklar tinchidi, endi biroz dam olish kerak.

- O'quv yili tugashi bilan o'qituvchilarning yelkasidan tog' ag'darilgandek bo'ladi, - deydi pedagoglardan biri. – Bir hamkasbim "Mayli, yozgi ta'tilda har kuni maktabga kelishga tayyorman, faqat dars o'tmasam bo'ldi, o'quvchilar ta'tilga ketgach, asablarim dam olyapti", dedi. O'qituvchilik kasbini har kim ham uddalay olmaydi. Masalan, maktabimizga ishga kelgan akademik litseyning ikki nafar o'qituvchisi "Biz bunday shovqinga ko'nikmagan ekanmiz", deb ketib qolishdi. Yigirma uch yildan beri maktabning shovqiniga o'rganib ketibman, menga hecham bilinmaydi. Ammo tinch joyda ishlaganlar maktabda ishlay olmaydi.

Ba'zan o'qituvchilarning mashaqqatli mehnati qadriga yetmaymiz. O'qituvchi bolamni o'qitmaydi, deb ularni yomonotliq qilamiz. Ammo o'zimiz kechqurun bolamiz bilan bir soat dars qilishga asabimiz chidamaydi. Dars qilish u yoqda tursin, haftada bir marta kundaligini tekshirmaymiz. Maktabni bitirgach, bolamiz o'qishga kirolmasa, yana o'qituvchidan ayb izlaymiz. Vaholanki, sinfda "uch", "to'rt", "besh" bahoga o'qiydigan o'quvchilarning barida bir xil dars o'tiladi.

Yana bir gap. Keyingi paytda ota-onalar imkonini topsa, farzandini shahar maktabida o'qitishga harakat qilyapti. Sababi, shaharda yaxshi o'qitadi, deyishadi. Aslida bugun shahar maktablarida raqobat kuchli, ba'zi maktablarga o'qituvchilar tanlov asosida saralab olinmoqda. Xususiy maktablar ham o'qituvchilarni tanlov asosida ishga olyapti. Oliy ta'limga qamrov oshaversa, yaqin yillarda qishloq joylarda ham bunday raqobat paydo bo'lishi tabiiy. Raqobat bo'lgan joyda o'qituvchi o'z ustida ishlashdan to'xtamaydi.

Xurshida ERNAZAROVA.

Mulohaza va taklif

Maktab bitiruvchilariga oltin va kumush medal berish jarayoni ham xuddi shunday. Agar bilim va saviya teng kelsa, o'quvchilarning hammasi rag'batlantirilishi shart. Negaki, bu usul ayrim toifadagi bolalarga imtiyoz bergandan ko'ra ko'proq samara beradi. Imtiyozdan ko'ra halol rag'bat yigit-qizlarga bilim olishga ko'proq motivasiya bag'ishlaydi.

Hozirgi kunda fan olimpiadasida ishtirok etadigan o'quvchilarga faqatgina o'zi g'olib bo'lgan fandangina maksimal ball berilmoqda, oliygohga to'g'ridan-to'g'ri o'qishga qabul qilinish amaliyoti bekor qilindi. Endi tahlil qilib ko'raylik, o'qishga qabul qilinayotgan abituriyentlar beshta fandan sinovlarda ishtirok etadi – uchta majburiy, ikkita mutaxassislik fanlaridan. O'quvchi bitta fandan olimpiadaga qatnashmoqda hamda respublika bosqichi g'olibi sifatida o'z fanidan 93 ball olmoqda. Endi tasavvur qilib ko'raylik, o'quvchi davlat grantiga, hatto, shartnoma asosida ham o'qishga kira olmadi, chunki u faqat bitta – kimyo fanidan tayyorgarlik ko'rgan, qolgan to'rtta fandan maktabda olgan bilimi, xolos. Natijada bu o'quvchi qolgan sinovlarda ishtirok etadigan tengdoshlari orasida raqobatga bardosh bera olmasligi mumkin, bu ham o'quvchilarimiz orasida fan olimpiadalarga bo'lgan qiziqishni pasaytirmoqda. Yoki hozirgi kunda xalqaro fan olimpiadalarida beshta fan bo'yicha yigit-qizlarimiz munosib ishtirok etmoqda (munosib so'zini afsuski, viloyatimiz bo'yicha ayta olmaymiz). Bu yerda ham ishtirok etgan o'quvchilarga faqatgina g'oliblar qatoridan o'rin olsagina OTMga o'qishga qabul qilishda imtiyoz beriladi.

Deylik, o'quvchi besh yil xalqaro olimpiadaga tayyorgarlik ko'rdi va g'oliblar qatoridan o'rin ololmadi. Natijada unga hech qanday imtiyoz yoki rag'batlantirish yo'q, shunchaki ishtirokchi bo'lib qaytadi. Nazarimda, bu o'quvchilarga ham oliy o'quv yurtiga kirishda ozroq imkoniyat berilishi kerak, chunki bu imkoniyat o'quvchilar orasida respublika va xalqaro fan olimpiadalariga bo'lgan qiziqishni oshiradi.

Siz nima deysiz, aziz muallimlar?

Farmon TOSHEV.

4

Кашфиёт яратган олим

Ҳаётда шундай инсонлар бўладики, улар туфайли фанда номаълум бўлган муаммолар кашф этилади, унинг ортидан содир бўлиши мумкин бўлган кўнгилсиз воқеа-ҳодисаларнинг олди олинади. Шундай инсонлардан бири ветеринария ва чорвачилик илм-фани ривожига муносиб ҳисса қўшган таниқли олим Хаит Салимовдир.

Хаит Салимов 1942 йилда Иштихон тумани Бўронхўжа қишлоғида туғилган. 1958 йилда мактабни аъло баҳолар билан битириб, ўша даврдаги Ўзбекистон қишлоқ хўжалик институтининг ветеринария факультетига ўқишга кирди. 1964 йилда институтни имтиёзли диплом билан битирди.

Х.Салимов уч йилга яқин ветеринария хизмати амалиётида ишлагандан кейин 1967 йил март ойида Москвадаги Бутуниттифоқ экспериментал ветеринария институти "Лейкоз касаллигини ўрганиш" лабораториясига аспирантурага қабул қилинди. Аспирантурада у профессор А.Лактионовдан тинимсиз изланиш, адабиётлар билан ишлаш усулларини ўрганди. Курсдошлари билан бир вақтда илмий ишини бошлаган бўлса-да, улардан олдин номзодлик диссертациясини ҳимоя қилди.

Аспирантурада ўқиш жараёнида энг етук олим ва профессорлар билан ишлаши ва нуфузли анжуманларда қатнашиши устознинг олим сифатида шаклланишида муҳим роль ўйнади.

Аспирантурани тугатгач, Ўзбекистон ветеринария илмий тадқиқот институтига катта илмий ходим вазифасига ишга қабул қилинди. Дастлаб биохимия лабораторияси, сўнг микробиология, патанатомия лабораторияларида лейкоз муаммоси бўйича илмий фаолиятини давом эттирди.

1977 йилда қорамоллар орасида лейкоз муаммоси собиқ иттифоқ ва кўпгина Европа мамлакатларида жиддий муаммога айланиб улгурган эди. Касалликнинг республикамизда тарқалиб кетишининг олдини олиш мақсадида Х.Салимов раҳбарлигида лейкоз касаллигини ўрганиш лабораторияси ташкил этилди.

Домла қорамоллар лейкозининг келиб чиқиши вирус бўлиши мумкинлиги ғоясини илгари сурган бўлса-да, лекин бу ғоя илмий исботланган асослар билан тасдиқланишни талаб этар эди. Тажрибалар натижасида қора-ола зотли қорамолларда ва қоракўл қўйларида экспериментал лейкоз қўзғатувчиси онкоген вирус эканлиги исботланди.

Тажрибалар натижасини қатор таниқли олимлар оламшумул кашфиёт сифатида тан олишди. Бундан ташқари, Х.Салимов биринчилар қаторида лейкоз вирусининг кўз шиллиқ пардаси орқали юқтириш, қон сўрувчи ҳашаротлар, игна билан, сут ва сийдик орқали бир молдан иккинчи молга ўтиши мумкинлигини исботлади. Бу натижалар қорамолларни селекция қилиш эвазига лейкозга чидамли зотлар яратиш зарурлиги тўғрисида амалий тавсия ишлаб чиқишга асос бўлди. Шунингдек, ҳайвонларда учрайдиган турли касалликларнинг келиб чиқиш омиллари устида ишлади.

Лейкоз касаллиги бўйича олинган барча маълумотлар устознинг 1988 йилда тайёрлаган диссертациясига асос бўлди. У диссертацияни муваффақиятли ҳимоя этиб, ветеринария фанлари доктори илмий даражасини, кейинчалик профессор унвонини олишга эришди.

Умрини илмга бағишлаган устоз 5 та дарслик, 40 дан ортиқ қўлланма ва тавсияномалар ҳамда 400 га яқин илмий мақолалар чоп эттирди. 2017 йилда Ўзбекистон Республикаси Ветеринария ва чорвачиликни ривожлантириш давлат қўмитаси томонидан "Олтин тулпор" мукофотига сазовор бўлди.

Устоз нафақат етук олим сифатида танилган, балки ёру дўст, қўни-қўшнилар, маҳалла аҳли ўртасида энг ибратли ва намунали оила бошлиғи сифатида катта иззат-икромга сазовордир.

Бугун Х.Салимов 80 ёшни қарши олмоқда. Устозга Яратгандан узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилаймиз. Доим шогирдлар эъзозидаги устоз бўлиб юринг, деймиз.

Бозорбой ЭЛМУРОДОВ,
Ветеринария илмий-тадқиқот институти директори, ветеринария фанлари доктори.

ДАЪВОЛАР БЎЛСА...

Самарқанд шаҳридаги «BUNYODKOR SHAXRIYOR SERVIS» масъулияти чекланган жамияти (СТИР: 301971438) ўз номини «EUROPRIME» масъулияти чекланган жамиятига ўзгартирмоқда. «EUROPRIME» масъулияти чекланган жамияти «BUNYODKOR SHAXRIYOR SERVIS» масъулияти чекланган жамиятининг барча ҳуқуқ ва мажбуриятлари бўйича ҳуқуқий вориси ҳисобланади. Шу муносабат билан унга билдириладиган барча даъволар газетада эълон чоп этилгач, бир ой давомида қабул қилинади.

Манзил: Самарқанд шаҳри Боғибаланд маҳалласи.

* * *

Самарқанд шаҳридаги «CHISTOE NEBO» хусусий корхонаси (СТИР: 306205926) ташкилий-ҳуқуқий шаклини «CHISTOE NEBO» масъулияти чекланган жамиятига ўзгартиради. «CHISTOE NEBO» масъулияти чекланган жамияти «CHISTOE NEBO» хусусий корхонасининг барча ҳуқуқ ва мажбуриятлари бўйича ҳуқуқий вориси ҳисобланади.

Шу муносабат билан унга билдириладиган барча даъволар газетада эълон чоп этилгач, бир ой давомида қабул қилинади.

Манзил: Самарқанд шаҳри Мирзо Улуғбек кўчаси, 64-уй.

* * *

Самарқанд туманида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Шомуродов Анвар Салимович нотариал идорасида марҳум Шарипов Шухрат Абдурахмоновичга (2022 йил 27 июлда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Шомуродов Анвар Салимович нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд тумани Ўрташиқ маҳалласи.

* * *

Самарқанд шаҳрида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Юсупова Ирода Рустамовна нотариал идорасида марҳум Урунов Рахмат Халматовичга (2013 йил 15 апрелда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Юсупова Ирода Рустамовна нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд шаҳри Боғдод кўчаси, 1-уй, 3-хона.

* * *

Самарқанд шаҳрида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Алиева Лола Заировна нотариал идорасида марҳум Локтионова Людмила Владимировнага (2021 йил 6 февралда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Алиева Лола Заировна нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд шаҳри Мирзо Улуғбек кўчаси, 80-уй.

* * *

Пайариқ туманида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Муҳаммадиев Фарҳод Жўрақулович нотариал идорасида марҳум Уролов Абдурауф Хазраткуловичга (2020 йил 16 сентябрда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилган. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Муҳаммадиев Фарҳод Жўрақулович нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Пайариқ тумани Челак шаҳарчаси, Истиқлол кўчаси, 76-уй.

* * *

Самарқанд шаҳрида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Алиева Лола Заировна нотариал идорасида марҳум Кенжаев Бобога (2008 йил 7 июнда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Алиева Лола Заировна нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд шаҳри Мирзо Улуғбек кўчаси, 80-уй.

* * *

Самарқанд шаҳрида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Алиева Лола Заировна нотариал идорасида марҳум Кан Афанасий Генхвановичга (2020 йил 14 декабрда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Алиева Лола Заировна нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд шаҳри Мирзо Улуғбек кўчаси, 80-уй.

* * *

Ургут туманида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Ҳошимов Ғолиб Бахтиёрович нотариал идорасида марҳум Ражабов Хужамурод Хушвақтовичга (2022 йил 26 мартда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилган. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Ҳошимов Ғолиб Бахтиёрович нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Ургут шаҳарчаси Навоий шоҳкўчаси.

* * *

Пайариқ туманида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Тоштемиров Алишер Пўлатович нотариал идорасида марҳум Жонкобилов Гуломжон Мелибаевичга (2022 йил 22 февралда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилган. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Тоштемиров Алишер Пўлатович нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Пайариқ тумани Челак шаҳарчаси Обод кўчаси, 35-уй, 3-хона.

* * *

Самарқанд шаҳрида хусусий амалиёт билан шуғулланувчи нотариус Алиева Лола Заировна нотариал идорасида марҳум Егоров Геннадий Викторовичга (2019 йил 31 мартда вафот этган) тегишли мол-мулк учун мерос иши очилмоқда. Шу муносабат билан меросхўрларнинг Алиева Лола Заировна нотариал идорасига мурожаат этишларини сўраймиз.

Манзил: Самарқанд шаҳри Мирзо Улуғбек кўчаси, 80-уй.

* * *

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Сиёб қурилиш ва миллий ҳунармандчилик касб-ҳунар коллежидан 2018 йилда Саломов Санжар Сухробович номига берилган рўйхат рақами 21, К № 2492729 рақамли диплом ва унинг иловаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

* * *

Самарқанд қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежидан 2010 йилда Ражабов Шавкат Баходирович номига берилган рўйхат рақами 3884, К № 1698771 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

* * *

Самарқанд педагогика коллежидан 2018 йилда Ризаева Меҳрибон Комилжоновна номига берилган рўйхат рақами 53, К № 0323845 рақамли имтиёзли дипломнинг иловаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

* * *

Булунғур туманидаги Дувланова Мавлюда Сайфитдиновна якка тартибдаги тадбиркорининг (СТИР: 519320842) думалоқ муҳри ва бурчак тамғаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Хизматлар лицензияланган.

MATBUOT UYI
Zarafshon
САМАРКАНДСКИЙ ВЕСТНИК

MUASSIS: Samarqand viloyati hokimligi

Bosh muharrir: Farmon TOSHEV

Gazeta O'zbekiston matbuot va axborot agentligining Samarqand viloyat boshqarmasida 2012-yil 30-martda 09-01 raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr 100. Indeks 438. 17 871 nusxada chop etildi. Buyurtma 532. Hajmi 2 bosma taboq, bichimi A-2

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi.

QABULXONA: (66) 233-91-51, REKLAMA VA E'LONLAR: (66) 233-91-56
BO'LIMLAR: (66) 233-91-57, 233-91-58, 233-91-59, 233-91-61
MANZILIMIZ: 140100, Samarqand shahri, Ulug' Tursunov ko'chasi, 80-uy, Matbuot uyi.

Gazeta «Zarafshon» tahririyatining kompyuter bo'limida sahifalandi.

«Noshir lux» MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili: Samarqand shahri, Spitamen ko'chasi, 270-uy.

Bosishga topshirish vaqti: soat 18:30 da.
Bosishga topshirildi: soat 19:00

Navbatchi muharrir: **A.HAYDAROV.**
Navbatchi: **O'.XUDOYBERDIYEV.**
Sahifalovchi: **B.ABDULLAYEV.**

Saytimizga o'tish uchun QR-kodini telefoningiz orqali skaner qiling

ISSN-201667X
9 772010 667009

Sotuvda narxi kelishilgan holda